

СУСПІЛЬНИЙ ІНТЕРЕС В КОНТЕКСТІ ЕТИЧНОЇ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СУДЖЕННЯ У СФЕРІ ОБЛІКУ І АУДИТУ

© 2024 КРИВОРУЧКО М. Ю., МОЙСЄЄНКО А. Р.

УДК 378.147.017:17]:657.6
JEL Classification: A13; M14

Криворучко М. Ю., Мойсєєнко А. Р. Суспільний інтерес в контексті етичної основи професійного судження у сфері обліку і аудиту

Статтю присвячено дослідженню суспільного інтересу в контексті етичної основи професійного судження у сфері обліку й аудиту. Проведення цього дослідження передбачало використання таких методів, як узагальнення, систематизація, аналіз, синтез, а також монографічного та табличного методів. Здійснено огляд праць науковців щодо суті професійного судження бухгалтерів та аудиторів, його ролі в діяльності підприємства. Особливу увагу приділено питанню етичної складової професійного судження, його нормативного забезпечення на міжнародному та національному рівнях. Акцентовано увагу на важливості антикорупційної складової в процесі підготовки та роботи фахівців-обліковців у світі охорони суспільного інтересу. Зроблено висновок, що суспільний інтерес посідає центральне місце в роботі обліковців і аудиторів, слугуючи етичною основою професійного судження. Визначено, що в основі діяльності обліковців і аудиторів лежить професійне судження – здатність оцінювати факти господарського життя суб'єкта господарювання за умови багатоваріантності на основі освіти, професійного досвіду та документального підтвердження. Актуальність професійного судження зростає в контексті сучасних безпекових викликів та умов невизначеності. Обґрунтовано, що за своєю структурою професійне судження обліковця і аудитора складається з суб'єктивних припущень та об'єктивних обставин його формування. Вказано, що професійне судження також відіграє важливу роль у забезпеченні сталого розвитку. Досліджено, що етична складова професійного судження не залежить безпосередньо від кількості регуляторних правил, що регулюють діяльність у сфері обліку й аудиту. Просте механічне збільшення таких правил може призвести до зростання конфліктів та/або протиріч між їх досягненням, що ускладнює прийняття рішень обліковцем і аудитором. Доведено, що «наріжним каменем», «ядром» професії обліковця і аудитора, а отже, і їх професійного судження має бути суспільний інтерес – врахування потреб і запитів широкого кола зацікавлених осіб. У світі захисту суспільного інтересу важливу роль відіграє розуміння місця професійної діяльності обліковця і аудитора в рамках посилення антикорупційної політики, особливо – її конструктивного типу, спрямованого на збільшення стимулів для боротьби з нею. Подальші дослідження етичної основи професійного судження можна спрямувати на вивчення практики контролю дотримання суспільного інтересу обліковцями й аудитором у своїх професійних судженнях.

Ключові слова: суспільний інтерес, професійне судження, облік і аудит, професійна етика.

Табл.: 7. **Бібл.:** 17.

Криворучко Михайло Юрійович – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, управління та адміністрування, Черкаський державний бізнес-коледж (вул. В. Чорновола, 243, Черкаси, 18028, Україна)

E-mail: misha2005@ua.fm

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6150-864X>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAG-8491-2021>

Мойсєєнко Альона Русланівна – здобувач кафедри економіки, управління та адміністрування, Черкаський державний бізнес-коледж (вул. В. Чорновола, 243, Черкаси, 18028, Україна)

E-mail: moiseenkoaliona30011003@gmail.com

UDC 378.147.017:17]:657.6
JEL Classification: A13; M14

Kryvoruchko M. Y., Moisieienko A. R. Public Interest in the Context of the Ethical Basis of Professional Judgment in the Field of Accounting and Auditing

The article is devoted to the study of public interest in the context of the ethical basis of professional judgment in the field of accounting and auditing. This study involved the use of such methods as generalization, systematization, analysis, synthesis, as well as monographic and tabular methods. A review of the works of scientists on the essence of professional judgment of accountants and auditors, its role in the activities of the enterprise is carried out. Special attention is paid to the issue of the ethical component of professional judgment, its normative support at the international and national levels. Attention is focused on the importance of the anti-corruption component in the process of training and work of accounting specialists in the light of the protection of public interest. It is concluded that the public interest occupies a central place in the work of accountants and auditors, serving as an ethical basis for professional judgment. It is determined that the activities of accountants and auditors are based on professional judgment – the ability to assess the facts of the economic life of a business entity under the condition of multivariance on the basis of education, professional experience and documentary evidence. The relevance of professional judgment is growing in the context of modern security challenges and conditions of uncertainty. It is substantiated that by its structure the professional judgment of the accountant and auditor consists of subjective assumptions and objective circumstances of its formation. It is indicated that professional judgment also plays an important role in ensuring sustainable development. It is studied that the ethical component of professional judgment does not directly depend on the number of regulatory rules governing activities in the field of accounting and auditing. A simple mechanical increase in such rules can lead to an increase in conflicts and/or contradictions between their achievement, which complicates decision-making by the accountant and the auditor. It is proved that the «cornerstone», the «core» of the profession of accountant and auditor, and therefore their professional judgment, should be the public interest – taking into account the needs and requests of a wide range of interested persons. In the light of public interest protection, an important role is played

by understanding the place of professional activity of accountants and auditors within the framework of strengthening anti-corruption policy, especially its constructive type, aimed at increasing incentives to counteract it. Further research on the ethical basis of professional judgment can be directed to the study of the practice of monitoring compliance with the public interest by accountants and auditors in their professional judgments.

Keywords: public interest, professional judgment, accounting and auditing, professional ethics.

Tabl.: 7. **Bibl.:** 17.

Kryvoruchko Mykhailo Yu. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor of the Department of Economics, Management and Administration, Cherkasy State Business College (243 V. Chornovola Str., Cherkasy, 18028, Ukraine)

E-mail: misha2005@ua.fm

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6150-864X>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAG-8491-2021>

Moiseienko Alona R. – Applicant of the Department of Economics, Management and Administration, Cherkasy State Business College (243 V. Chornovola Str., Cherkasy, 18028, Ukraine)

E-mail: moiseenkoalona30011003@gmail.com

Етична складова у сфері обліку і аудиту посідає важливе місце у суспільному житті, тому що дані обліку і звітності слугують джерелом інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства, на основі якої зацікавлені сторони приймають рішення. Інтереси зацікавлених осіб формують комплексне поняття суспільного інтересу. Це обумовлює важливість суспільного інтересу в контексті професійного судження обліковців та аудиторів.

Проблематика етичної складової у сфері обліку і аудиту є предметом сучасних досліджень, в яких професійне судження розглядається у світлі питань реалізації завдань бухгалтерського обліку (Шерстюк О.), впливу на облікову систему (Кундря-Висоцька О.), забезпечення економічної безпеки підприємства (Гуріна, Н. В., Приходько, К. К.) та формування довіри до професії (Мулик Я).

Широке висвітлення проблематики етичної складової роботи обліковців та аудиторів підтверджує актуальність даної дослідницької тематики, проте питання врахування суспільного інтересу в рамках професійного судження залишається недостатньо розкритим, що й обумовило вибір теми дослідження і формування його мети.

Метою статті є дослідження суспільного інтересу в контексті етичної основи професійного судження у сфері обліку і аудиту.

Проведення цього дослідження передбачає використання таких методів, як узагальнення, систематизація, аналіз, синтез, а також монографічного та табличного методів. Здійснено огляд праць науковців щодо суті професійного судження бухгалтерів та аудиторів, його ролі в діяльності підприємства. Окрему увагу приділено питанню етичної складової професійного судження, його нормативного забезпечення на міжнародному та національному рівнях. Акцентовано увагу на важливості антикорупційної складової в проце-

сі підготовки та роботи фахівців-обліковців у світлі охорони суспільного інтересу.

Професійне судження бухгалтера – важливий елемент діяльності у сфері обліку і аудиту. Дослідження етичної складової професійного судження набуває особливої актуальності у контексті сталого зростання, особливо у період безпекових викликів.

Кундря-Висоцька О. з колегами характеризує два протилежні підходи до статусу професії бухгалтера:

- 1) технічний рахівник, який не впливає на розвиток підприємства;
- 2) член команди вищого керівництва, чия професійна діяльність враховується при прийнятті рішень.

Професійне судження впливає на розвиток облікової системи та ефективність господарювання шляхом оптимізації облікової політики, розширення спектра облікових номенклатур, впливу на звітні показники та зацікавленість зовнішніх користувачів (в першу чергу, інвесторів). Дослідники акцентують увагу на таких фундаментальних принципах сучасного фахівця-обліковця, як чесність, об'єктивність, професійна компетентність, конфіденційність, професійна поведінка, технічні стандарти [1, с. 89–97].

У дослідженні Гуріної Н. В. та Приходько К. К. професійне судження бухгалтера розглядається як один із ключових інструментів забезпечення економічної безпеки підприємства. Його суть полягає у прийнятті рішень в умовах невизначеності на основі знань, досвіду та професійних стандартів.

Роль професійного судження бухгалтера у забезпеченні економічної безпеки підприємства реалізується шляхом виявлення та оцінки загроз, розробки заходів їх запобігання та усунення, контроль за розробленими заходами [2, с. 9–10].

Усатенко О. В. та Пашкевич М. С. акцентують увагу на аргументованості, а не довільності професійного судження бухгалтера, яке виступає в ролі

підґрунтя для сучасної облікової політики. Автори наводять приклади застосування професійного судження за МСБО та МСФЗ (табл. 1)

Таблиця 1

Приклади застосування професійного судження щодо окремих об'єктів обліку відповідно до МСФЗ (МСБО)

Об'єкт обліку	Судження щодо:
Запаси	Використання методу оцінки запасу при вибутті, визначення справедливої вартості запасів у власності товарних брокерів
Основні засоби	Вибору моделі обліку на основі фактичної або справедливої вартості
Виплати працівникам	Використання даних (рівень смертності, остання заробітна плата тощо) з метою розрахунку пенсійних зобов'язань за допомогою інструментів теорії ймовірності
Інвестиційна нерухомість	Виробу моделі обліку на основі фактичної або справедливої вартості

Джерело: складно авторами на основі [3, с. 93].

Шерстюком О. розроблено структуру професійного судження, яке складається з суб'єктивних припущень бухгалтера та об'єктивних обставин формування судження, які дозволяють формалі-

зувати мету і предмет професійного судження, а також очікувані результати його застосування (табл. 2). Судження бухгалтера спрямовано на ідентифікацію, інтерпретацію та оцінку.

Таблиця 2

Структура професійного судження

Суб'єктивні припущення професійного бухгалтера	На основі особистого досвіду і уявлень
Об'єктивні обставини формування	Мета формування професійного судження
	Предмет професійного судження
	Очікувані результати застосування професійного судження

Джерело: складено авторами на основі [4, с. 49].

Ряд нормативних і дорадчих документів регулюють етичні питання професії обліковців. Так, Міжнародний етичний кодекс професійних бухгалтерів містить положення щодо базових етичних принципів професійної поведінки, етичних принципів бухгалтерів бізнесу та публічної сфери, стандартів незалежності у сфері аудиту та послуг з надання впевненості [5]. Аналізуючи зміст Глобального етичного кодексу викладачів-обліковців, розробленого Міжнародною асоціацією освіти і досліджень у сфері обліку, можна зробити висновок, що основна думка Кодексу – в основі роботи освітян-обліковців лежить служіння суспільству шляхом виконання своїх обов'язків перед академічним та професійним середовищем, а також перед громадою [6].

Варто звернути увагу на заяву про академічну доброчесність у Європейському просторі вищої освіти, в якій наголошено на необхідності дотримання та просування академічної доброчесності, а також створення для студентів безпечного освітнього середовища для розвитку культури якості і здорового ставлення до помилок [7]. Етичні цін-

ності також сформульовані у програмних документах міжнародних аудиторських компаніях – можна навести приклади ключових цінностей компанії КPMG: доброчесність, досконалість, мужність, командна робота, сталий розвиток (табл. 3).

У наукових працях діяльність у сфері обліку розглядається в ширшому контексті сталого розвитку. Так, у статті Мокринської З. В. досліджено роль облікової професії у сфері боротьби з корупцією та досягнення цілей сталого розвитку. Професійна етика, освіта та контроль визначені як основа бухгалтерського фаху для вирішення критичних проблем сфери управління бізнесом (табл. 4).

Безперервний професійний розвиток розглядається як невід'ємна складова роботи аудитора, що реалізується шляхом навчання, участі в освітніх заходах, конференціях, тренінгах, а також у вигляді публікації монографії, статей, тез доповідей, підготовки проектів нормативних документів, викладання у закладах вищої освіти [10].

Водночас можна погодитися з дослідником Г. Ліндом, що велика кількість етичних принци-

Характеристика ключових цінностей компанії KPMG

Цінність компанії	Суть
Доброчесність	Чесність, дії відповідають словам, відповідність поведінки найвищим моральним та етичним стандартам
Досконалість	Постійне вдосконалення на основі відкритості до змін, викликів та зворотного зв'язку
Мужність	Готовність вийти за межі зони комфорту, якщо цього вимагає професійний скептицизм
Командна робота	Взаємоповага, інклюзивність, приналежність кожного члена колективу до професійної спільноти
Сталий розвиток	Діяльність орієнтована на зміцнення довіри між контрагентами на ринку капіталів та у сфері бізнесу

Джерело: складено авторами на основі [8].

Таблиця 4

Критичні проблеми сфери управління бізнесом

Критична проблема	Характеристика
Нормативна фрагментація	Розбіжності і протиріччя у регуляторній базі призводять до втрат для світової економіки у сумі 780 млрд дол. США щорічно
Шахрайство та корупція	Ці види порушень призводять до втрат на світовому рівні обсягом щонайменше 2,6 трлн дол. США
Сталість	Навички у сфері обліку актуальні для просування цілей сталого розвитку (зміна клімату, якість освіти)
Корпоративна звітність	Забезпечення належного зв'язку між фінансовою та нефінансовою інформацією, що сприяє створенню компанією цінності на основі стратегії та бізнес-моделі

Джерело: складено авторами на основі [9, с. 80–81].

пів, правил, положень потенційно викликає велику кількість конфліктів та/або суперечностей між ними. Наприклад, якщо існують два правила для бухгалтера – 1) сприяти максимізації прибутку компанії та 2) дотримуватися доброчесності – бухгалтер може зіштовхнутися з дилемою вибору між ними, проте це буде одна дилема. Якщо додати ще одне регуляторне правило – 3) звітувати про виявлені помилки відповідній посадовій особі – це потенційно може викликати три типи конфліктів: між правилами (1) і (2), між правилами (1) і (3) та між правилами (2) і (3).

Поступове збільшення регуляторних правил (N) призводить до зростання кількості потенційних конфліктів у прогресії відповідно до формули $[(N-1)*N]/2$, використаної Г. Ліндом для означення кількості конфліктів між регуляторними правилами (табл. 5).

Етична складова професійного судження обліковців і аудиторів знаходить відповідне відображення (опосередковане і пряме) у змісті ключових нормативно-правових актів, що регулюють ці сфери діяльності в Україні – Законі України «Про бух-

галтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Законі України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (табл. 6).

Таким чином, етична складова професійного судження відображається: 1) опосередковано у вимогах до даних обліку і звітності, які мають забезпечувати її повне висвітлення – з метою задоволення інформаційних потреб широкого кола зацікавлених осіб; 2) прямо у нормах закону щодо професійної етики і скептицизму з метою врахування суспільного інтересу – багатогранного та багаторівневого поняття [14, с. 256].

У контексті зростання важливості професійної етики можна вказати на посилення етичної складової у бакалаврському стандарті вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» відповідно до наказу МОН від 13.06.2024 р. № 842, яким передбачено доповнення переліку загальних компетентностей пунктом «Здатність ухвалювати рішення, та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності» [15, с. 6].

Кількість можливих конфліктів при збільшенні кількості регуляторних правил в роботі обліковців

Кількість регуляторних правил (N)	Розрахунок	Кількість потенційних конфліктів між правилами
1	$[(1 - 1) * 1] / 1$	0
2	$[(2 - 1) * 2] / 2$	1
3	$[(3 - 1) * 3] / 2$	3
4	$[(4 - 1) * 4] / 2$	6
5	$[(5 - 1) * 5] / 2$	10
6	$[(6 - 1) * 6] / 2$	15
7	$[(7 - 1) * 7] / 2$	21
8	$[(8 - 1) * 8] / 2$	28
9	$[(9 - 1) * 9] / 2$	36
10	$[(10 - 1) * 10] / 2$	45

Джерело: складено авторами на основі [11, с. 156].

Таблиця 6

Елементи відображення етичної складової професійного судження бухгалтера у змісті ключових нормативно-правових актів

Елементи етичної складової	ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	ЗУ «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»
Характер відображення	Опосередкований	Прямий
Об'єкт етичної складової	Якісні характеристики інформації про фінансовий стан та результати діяльності (повна, правдива, неупереджена)	Професійна етика – розуміння пріоритету суспільних інтересів як «наріжного каменю» професійної діяльності
	Принципи ведення обліку та підготовки звітності (повне висвітлення, безперервність)	Професійний скептицизм – допущення можливості помилок та/або викривлень, незважаючи на попередній досвід щодо чесності та порядності

Джерело: складено авторами на основі [12; 13].

Компетентність щодо неприпустимості корупції набуває актуальності у світлі реалізації в Україні Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки, спрямованої на «формування суспільної нетерпимості до корупції, утвердження культури доброчесності та поваги до верховенства права» [16, с. 8]. За результатами дослідження фахівців Антикорупційного центру при Інституті імені Крістіана Міхельсена (Норвегія), антикорупційну політику в Україні можна розділити на два типи – стримувальну та конструктивну. Стримувальна політика спрямована на зменшення стимулів до корупції, конструктивна – на збільшення стимулів для боротьби з нею [17, с. 10]. Фахівці Антикорупційного центру наголошують на необхідності посилення саме конструктивного типу відповідно до напрямів та інструментів антикорупційної політики (табл. 7).

Таким чином, суспільний інтерес посідає центральне місце в роботі обліковців і аудиторів, слугуючи етичною основою професійного судження.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження можна зробити такі висновки.

1. В основі діяльності обліковців і аудиторів лежить професійне судження – здатність оцінювати факти господарського життя суб'єкта господарювання за умов багатоваріантності на основі освіти, професійного досвіду та документального підтвердження. Актуальність професійного судження зростає в контексті сучасних безпекових викликів та умов невизначеності.
2. За своєю структурою професійне судження обліковця і аудитора складається

Напрями та інструменти конструктивного типу антикорупційної політики

Мета – збільшити стимули для боротьби з корупцією		
Впровадження норм суспільного інтересу	Сприяння колективним діям щодо доброчесності	Створення життєздатних варіантів для доброчесності
<ul style="list-style-type: none"> – адміністративні заохочення; – обов’язкове навчання; – етичні комісії та робочі групи; – стратегії для розбудови суспільних норм 	<ul style="list-style-type: none"> – створення професійних мереж взаємної підтримки; – підтримка коаліцій; – освітні та інформаційні кампанії 	<ul style="list-style-type: none"> – удосконалення адміністративних процесів; – цифровізація надання послуг; – система меритократії; – перегляд бюрократичних та інших нормативних актів

Джерело: складено авторами на основі [17].

з суб’єктивних припущень та об’єктивних обставин його формування. Професійне судження також відіграє важливу роль у забезпеченні сталого розвитку.

3. Етична складова професійного судження не залежить безпосередньо від кількості регуляторних правил, що регулюють діяльність у сфері обліку і аудиту. Просте механічне збільшення таких правил може призвести до зростання конфліктів та/або протиріч між їх досягненням, що ускладнює прийняття рішень обліковцем і аудитором.
4. «Наріжним каменем», «ядром» професії обліковця і аудитора, а отже, і їх професійного судження має бути суспільний інтерес – врахування потреб і запитів широкого кола зацікавлених осіб. У світлі захисту суспільного інтересу важливу роль відіграє розуміння місця професійної діяльності обліковця і аудитора в рамках посилення антикорупційної політики, особливо – її конструктивного типу, спрямованого на збільшення стимулів для боротьби з нею.
5. Подальші дослідження етичної основи професійного судження можна спрямувати на вивчення практики контролю дотримання суспільного інтересу обліковцями і аудиторами у своїх професійних судженнях. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Kundrya-Vysotska O. et al. Extrapolation of Professional Judgment in the Accounting System: Significance and Impact on Development. *Herald of Economics*. 2023. No. 2. P. 89–102.
DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.02.089>
2. Гуріна Н. В., Приходько К. К. Професійне судження бухгалтера як інструмент забезпечення економічної безпеки підприємства. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2023. № 3 (56). С. 9–13.
DOI: [https://doi.org/10.26642/pbo-2023-3\(56\)-9-13](https://doi.org/10.26642/pbo-2023-3(56)-9-13)
3. Усатенко О. В., Пашкевич М. С. Професійне судження у сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності за МСБО та МСФЗ. *Бізнес Інформ*. 2023. № 3. С. 90–95.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-3-90-95>
4. Шерстюк О. Професійне судження бухгалтера у реалізації завдань бухгалтерського обліку. *Облік і фінанси*. 2023. № 2 (100). С. 47–53.
5. Handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants, including International Independence Standards. IFAC. Edition 2023. 374 p. URL: https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2024-03/2023%20IESBA%20Handbook%20-%20Updated%203-26-24_0_0.pdf
6. Global Code of Ethics for Accounting Educators // International Association for Accounting Educators and Researchers. URL: <https://www.iaaer.org/>
7. Заява про академічну доброчесність у Європейському просторі вищої освіти. Аналітичний центр «ОсвітАналітика» Університету Грінченка. Бюлетень «Академічна доброчесність». Лютий 2024 р. Вип. 31. URL: <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Integrity-bulletin-31.pdf>
8. KPMG. Global code of Conduct. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2018/02/global-code-of-conduct.pdf>
9. Мокринська З. В. Кодекс етики професійних бухгалтерів як основа побудови ефективної бухгалтерської практики. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С. 79–84.
10. Мулик Я. Дотримання професійної етики аудитора як запорука довіри до професії. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип 52.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-27>
11. Accounting Ethics Education: Teaching Virtues and Values / ed. by M. M. Pinheiro, A. J. Costa. Routledge: NY, 2021. 181 p.
12. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

13. Про аудит фін звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19-#n573>
14. Криворучко М. Ю. До проблеми визначення суті поняття «суспільний інтерес» у контексті етичної складової роботи обліковців і аудиторів. *Бізнес Інформ*. 2023. № 10. С. 253–258. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-10-253-258>
15. Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.06.2024 № 842. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-do-deiakykh-standartiv-vyshchoi-osvity842>
16. Національне агентство з запобігання корупції. Антикорупційна стратегія на 2021–2025 рік. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykoruptsiyna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf>
17. Jackson D., Huss O., Keudel O. Advancing corruption prevention in Ukraine: a constructive approach. Bergen: U4 AntiCorruption Resource Centre, Chr. Michelsen Institute (U4 Issue 2024:03). 2024. URL: <https://www.u4.no/publications/advancing-anti-corruption-in-ukraine-a-constructive-prevention-approach.pdf>

REFERENCES

- Accounting Ethics Education: Teaching Virtues and Values*. New York: Routledge, 2021.
- “Global Code of Ethics for Accounting Educators”. International Association for Accounting Educators and Researchers. <https://www.iaaer.org/>
- “Handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants, including International Independence Standards”. IFAC. Edition 2023. https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2024-03/2023%20IESBA%20Handbook%20-%20Updated%203-26-24_0_0.pdf
- Hurina, N. V., and Prykhodko, K. K. “Profesiine sudzhennia bukhhaltera yak instrument zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva” [The Accountant’s Professional Judgment as a Tool for Ensuring the Economic Security of the Enterprise]. *Problemy teorii ta metodologii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu*, no. 3(56) (2023): 9-13. DOI: [https://doi.org/10.26642/pbo-2023-3\(56\)-9-13](https://doi.org/10.26642/pbo-2023-3(56)-9-13)
- Jackson, D., Huss, O., and Keudel, O. “Advancing corruption prevention in Ukraine: a constructive approach”. Bergen: U4 AntiCorruption Resource Centre, Chr. Michelsen Institute (U4 Issue 2024:03). 2024. <https://www.u4.no/publications/advancing-anti-corruption-in-ukraine-a-constructive-prevention-approach.pdf>
- “KPMG. Global code of Conduct”. <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2018/02/global-code-of-conduct.pdf>
- Kryvoruchko, M. Yu. “Do problemy vyznachennia suti poniattia «suspilnyi interes» u konteksti etychnoi skladovoi roboty oblikovtsiv i audytoriv” [On the Problem of Defining the Essence of the Concept of «Public Interest» in the Context of the Ethical Component of the Work of Accountants and Auditors]. *Biznes Inform*, no. 10 (2023): 253-258. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-10-253-258>
- Kundrya-Vysotska, O. et al. “Extrapolation of Professional Judgment in the Accounting System: Significance and Impact on Development”. *Herald of Economics*, no. 2 (2023): 89-102. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.02.089>
- [Legal Act of Ukraine] (1999). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2017). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#n573>
- [Legal Act of Ukraine] (2024). <https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-do-deiakykh-standartiv-vyshchoi-osvity842>
- Mokrynska, Z. V. “Kodeks etyky profesiinykh bukhhalteriv yak osnova pobudovy efektyvnoi bukhhalterskoi praktyky” [Code of Ethics of Professional Accountants as a Basis for Building Effective Accounting Practice]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 5 (2022): 79-84.
- Mulyk, Ya. “Dotrymannia profesiinoi etyky audyтора yak zaporuka doviry do profesii” [Compliance with Professional Ethics of the Auditor as a Guarantee of Trust in the Profession]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 52 (2023). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-27>
- “Natsionalne ahentstvo z zapobihannia koruptsii. Antykoruptsiina stratehiia na 2021-2025 rik” [National Agency for the Prevention of Corruption. Anti-corruption Strategy for 2021-2025]. <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykoruptsiyna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf>
- Sherstiuk, O. “Profesiine sudzhennia bukhhaltera u realizatsii zavdan bukhhalterskoho obliku” [Professional Judgment of the Accountant in the Implementation of Accounting Tasks]. *Oblik i finansy*, no. 2(100) (2023): 47-53.
- Usatenko, O. V., and Pashkevych, M. S. “Profesiine sudzhennia u sferi bukhhalterskoho obliku ta finansovoi zvitnosti za MSBO ta MSFZ” [Professional Judgment in the Field of Accounting and Financial Reporting in Accordance with IAS and IFRS]. *Biznes Inform*, no. 3 (2023): 90-95. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-3-90-95>
- “Zaiava pro akademichnu dobrochesnist u Yevropeiskomu prostori vyshchoi osvity” [Statement on Academic Integrity in the European Higher Education Area]. Analitichnyi tsentr «OsvitAnalitika» Universytetu Hrinchenka. Biuleten «Akademichna dobrochesnist». February 2024. <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Integrity-bulletin-31.pdf>